

[Victor Gram.]

den vil ikke tage hensyn til de særlige forhold, som nu engang varierer fra værn til værn. Spørgsmålet om, hvor lang tid det vil vare, før tjenestetiden bliver nedsat, er således afhængigt af, hvor hurtigt og i hvilket omfang det lykkes at opnå den nødvendige tilgang af frivilligt personel.

Jeg har forstået, at den højtærede forsvarsminister her tilsigter en smidig og gradvis nedsættelse af tjenestetiden, værnsvis, våbenvis, eventuelt regimentsvis. Jeg ved ikke, om en sådan fremgangsmåde gennem store forskelle i de værnepligtiges tjenestetid kan medføre vanskeligheder af disciplinær art; men jeg må måske have lov til at henstille til den højtærede forsvarsminister at være opmærksom på, at problemer kan opstå.

I forbindelse med den foreslåede 10 måneders tjenestetid for hærens garnisonstropper må jeg måske henlede opmærksomheden på, at flyvevåbnets afgivelseseskadriller tjener det samme formål som de foreslåede garnisonstropper i hæren. Jeg går ud fra, at tjenestetiden for denne kategori af værnepligtige bliver den samme, uanset hvilket værn de tilhører.

I forbindelse med spørgsmålet om øget tilgang af frivillige er der fremsat forskellige tanker dels med hensyn til aflønning, dels med hensyn til en civil erhvervsmaessig uddannelse i forbindelse med den frivillige tjeneste eller i tilknytning til denne.

Det er væsentligt, at de unge, der melder sig som frivillige til forsvaret, ikke gør det under falske forudsætninger. Hvis vi ikke på forhånd gør det helt klart for disse unge, hvad betingelserne er, vil det kunne give anledning til misfornøjelse og dårlig moral. Det må først slås fast, at der ikke er tale om livsstillinger, men derimod om, at de pågældende kontraktligt forpligter sig til i nogle få år at tjene i forsvaret for derefter igen at finde deres placering i det civile samfund. Jeg understreger dette, for at ikke den opfattelse skal brede sig, at der her skabes grundlag for en ny personalekategori føjet til de øvrige, vi har i forvejen. Kort sagt er det frivillige, der er på gæstevisit i forsvaret i nogle få år.

Det er givet, at forsvarets første interesse i de frivillige er at få et personel, man har tid nok til at give en uddannelse, der tjener

forsvarets interesse, og dernæst i muligt omfang at give de pågældende en uddannelse, der stiller dem gunstigere, når de igen går ud i det civile erhvervsliv, end da de trådte ind i forsvaret.

I mange tilfælde vil den militære uddannelse være en uddannelse, der umiddelbart er af værdi også i det civile erhvervsliv. Forsvaret, det civile erhvervsliv og de frivillige vil principielt have sammenfaldende interesse i spørgsmålet om at gøre de unge bedre kvalificerede gennem uddannelse.

Hvad der kan opnås gennem en sådan erhvervsbetonet civil uddannelse under de frivilliges kontrakttid i forsvaret, er der vel ingen der kan udtale sig konkret om på nuværende tidspunkt. Der må indhøstes praktiske erfaringer, før man på længere sigt kan have fast grund under fødderne.

Det er min opfattelse, at de frivillige under deres kontrakttid vil kunne opnå en civil uddannelse af ikke uvæsentlig betydning for deres senere placering i det civile erhvervsliv; men jeg må måske gøre den bemærkning, at det forekommer mig, at man i den almindelige offentlige debat om mulighederne på dette felt til tider har glemt det særlige formål, de frivillige skal uddannes til, og at der ikke er tale om en ny erhvervsuddannelsesinstitution.

Under det politiske forsvarsudvalgs forhandlinger overvejedes spørgsmålet om udvidede foranstaltninger for de værnepligtige i form af rejser, øgede dagpenge, vask m. v. Jeg er ikke i tvivl om, at den højtærede forsvarsminister også har overvejet disse spørgsmål i forbindelse med det foreliggende lovforslag. Jeg er helt indforstået med, at den forudsatte nedsættelse af tjenestetiden for de værnepligtige i sig selv er en betydelig lempelse af de værnepligtiges vilkår, ligesom jeg er klar over, at den beløbsramme, der er forudsat, ikke åbner mange muligheder for større ydelser på dette felt. Jeg tillader mig dog at rejse spørgsmålet, således at dette punkt kommer til at indgå i de kommende forhandlinger. Det er jo muligt, der kunne findes udveje for at løse et eller andet af de nævnte spørgsmål, eventuelt uden for forsvarsbudgettet.

Der er yderligere et spørgsmål i denne forbindelse, jeg kunne have lyst til at nævne. De værnepligtiges ferieproblemer er jo løst, for så vidt angår selve tjenestetiden, idet